

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΙΔΡΥΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΌΜΟΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1947

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^{ΙΑ} Α.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"
38 - ΟΔΟΣ ΤΣΩΡΤΣΙΑ - 38
ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Γ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ (1900-1947)

ΙΑ' ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Διάφοροι λόγοι με αναγκάζουν να τελειώνω τη σειρά τούτη των άρθρων-μαθημάτων, χωρίς να ολοκληρώσω το σκοπό που άρχικά τούς είχα θέσει. Ο ένας λόγος είναι πως δεν σκοπεύαμε, ούτε η «Νέα Έστια» που με φιλοξενεί, ούτε εγώ να καλύψωμε περισσότερο χρονικό διάστημα από ένα εξάμηνο: αυτός ο λόγος, αν υποτεθῆ πως τὰ μελετήματα παρουσιάζουν κάποιο ενδιαφέρον, καθώς θέλω να ελπίζω, θά μπορούσε να υπερπηδηθῆ. Ο κυριώτερος όμως λόγος είναι που ξαφνικά βρίσκομαι υποχρεωμένος να λείψω για αρκετούς μήνες από τὴν Ἑλλάδα, αναλαβαίνοντας ένα ταξίδι ἐξωτικό για τὴς Ἀντίλλες. Ὅπωςδήποτε, μ' ἔλο που ούτε καν ἔφθασα στοὺς ποιητὲς τῶν σύγχρονων μας δεκαετιῶν, δὲ νομίζω να βγῆκα ἀπὸ τὸ κύριο θέμα. Γιατὶ μιλώντας διεξοδικὰ για τὴς πηγὲς τὴς ἀναμφισβήτητες, ἔμμεσες καὶ ἀμεσες τῆς σύγχρονης ποίησης, δηλαδή για τοὺς μεγάλους Ρωμαντικούς, για τὴ σιωπηρὴ ἀλλὰ ἐντονη ἐπανάσταση τοῦ Μπωντελαίρ καὶ τὸ ρήγμα που ἀνοίξε στὸν ὀρθόδοξο Ρωμαντισμό, σχεδὸν καταργώντας τον ἢ μεταπλάθοντάς τον, για τὴς ἐξαιρετικὲς μορφὲς τὴς δυαδικῆς τῶν Βερλαίν καὶ Ρεμπώ, μὲ μνεία τοῦ μόνου κρίκου που συνδέει παρὸν καὶ παρελθόν, πηγὲς καὶ ἀποτέλεσμα, τὸν Παῦλο Κλωντέλ, σκεπάζω μὲ ἀρκετὴ πληρότητα τὸ ἕνα ἀπὸ τὰ δύο μεγάλα κεφάλαια τῶν πηγῶν που διαμορφώνουν τὴς διάφορες φάσεις τῆς σύγχρονης γαλλικῆς ποίησης. Τὰ ἐμπόδια που ἀνέφερα μὲ αναγκάζουν, βέβαια, νὰ φῆσω ἕνα μεγάλο κενό, μιά καὶ δὲν προφθαίνω νὰ μιλήσω για δύο ἐντελῶς διαφορετικὲς πηγὲς—προσωπικότητες, τὸν Μαλλαρμέ καὶ τὸν Βαλερό, Δασκάλους σ' ἕναν ἄλλο σπουδαῖο τομέα τῆς Ποίησης, λάτρεις τῆς αἰσθητικῆς Νοησ-αρχίας, πιστοὺς τῶν Ἰδεῶν, ἀποθεωτῆς τοῦ γλωσσικοῦ ποιητικοῦ ὄργανου, που ἐν τούτοις καὶ αὐτοὶ δὲν ἔμειναν ἀδιάφοροι πρὸς τὴ μεταφυσικὴν ἔλξη. Στὰ προφορικά μου μαθήματα εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ ἐπιμείνω ἐξίσου στὴν ὑπέροχη τούτη δυάδα, ὅσο καὶ στοὺς ἄλλους. Μὲ λυπεῖ ἀκόμη πως δὲ μπόρεσα οὔτε καν νὰναφέρω ἕναν ἄλλο σπουδαῖο ποιητὴ, ἰδιότυπο καὶ ἀπομονωμένον στὴ φιλολογικὴ του ἔκφραση, ἀλλὰ πολὺ ἐγκάρδια στημένον στὴν ψυχὴ τῆς ἀνήσυχης

καὶ μαζί θρησκευομένης γαλλικῆς νεολαίας, ἐννοῶ τὸν Κάρολο Πεγκύ, γάλλον ὡς τὸ κόκκαλο, καθολικὸν ὡς τὸ κόκκαλο, ἐπαναστᾶτὴ ὡς τὸ κόκκαλο. Ὅλες ὅμως αὐτὲς οἱ λυπηρὲς σιωπὲς καὶ παραλείψεις δὲν εἶναι ἱκανὲς νὰ με πείσουν πως ἡ σειρά τῶν ἀρθρων στάθηκε ἀχρηστὴ.

* *

Μὴ βρίσκοντας τί καλλίτερο μπορῶ νὰ κάνω για νὰ θέσω τὸ βίαιο τέρμα στ' ἄρθρα μου, ἀποφάσισα ν' ἀφιερῶσω τούτο τὸν ἐπίλογο στὴ μετάφραση δύο χαρακτηριστικῶν ποιημάτων τοῦ Παύλου Κλωντέλ, μεταστραμμένου πιά εὐγνώμονα στὸν πνευματικὸ του ἀνάδοχο Ρεμπώ, ἀφιερωμένων κυρίως στὴ μνήμη τοῦ Βερλαίν, ἀλλ' ἀπὸ ὅπου ὁ Ἰσκιος τοῦ Ἀγγελου Ρεμπώ εἶναι παντοῦ διαχυμένος. Λές καὶ ὁ Κλωντέλ θεωρεῖ στὰ ποιήματα αὐτὰ τὸν Βερλαίν σὰν πνευματικὸ του ἀδερφό, μιά καὶ οἱ δύο τους χρωστοῦν τὴ θεολογικὴ τους λύτρωση, στὸ ἴδιο μυστηριῶδες πρόσωπο, στὴν ἴδια μυστηριώδη καὶ ὑπερφυσικὴ ἐπενέργεια, στὴν ἴδια Χάρη τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὸν τρόπο τούτον, ἐκτὸς που μὲ τὸν καλλίτερο δρόμο, τὸν ποιητικὸ καὶ ἀποκαλυπτικὸ, κυρώνονται τὰ ὄσα προσπάθησα φτωχὰ νὰ περιγράψω στὸ προηγούμενο σημειῶμά μου, ἀλλὰ καὶ δίδεται ἡ εὐκαιρία ν' ἀκουσθῆ, ἔστω καὶ πάρεργα, ἔστω καὶ σὰν κατακλείδα, ἡ φωνὴ ἑνὸς ἀπὸ τοὺς δυνατώτερους καὶ προσωπικώτερους ποιητῆς τῆς σύγχρονης Γαλλίας καὶ ὅλου τοῦ κόσμου, τοῦ Παύλου Κλωντέλ, Πρεσβευτῆ τῆς Γαλλίας, Ἀκαδημαϊκοῦ, Γέροντα που προσεγγίζει τὴν ὀλοκλήρωση τῆς ἀγιότητος, τραβηγμένου στ' ἀγρόκτημά του καὶ ἐρμηνεύοντας τὴ βίβλο.

« Α. Ο ΑΝΗΜΠΟΡΟΣ ΒΕΡΛΑΙΝ

Τὸ πολὺ μεγάλο τὸ παιδί, τὸ παιδί που δύσκολα τὸ παίρνει ἀπόφαση πως ἔγινε ἄντρας, γεμᾶτο μυστικὰ καὶ γεμᾶτο ἀπειλές, ὁ ἀλήτης που ξεκινᾶει μὲ μακρὲς δρασκελιές, ὁ Ρεμπώ, καὶ τριγυρνᾶ ἀπὸ τόπο σὲ τόπο, ὅσπου νὰ βρῆ κάτω ἐκεῖ τὴν κόλασή του ὀριστικῆ, ὅσο τούτη ἡ γῆς τοῦ τὸ ἐπιτρέπει

ὁ ἥλιος μπροστά του γιὰ πάντα κι' ἡ πιὸ ἀπόλυτη σιγή,
 νᾶτον ποὺ ξεμπαρκάρει γιὰ πρώτη φορά,
 καὶ πέφτει μέσα στοὺς φοβεροὺς αὐτοῦς
 λόγιους καὶ μέσα στοὺς καφενέδες
 χωρὶς νάχει τίποτ' ἄλλο ν' ἀποκαλύψει, παρ-
 εχτὸς πὼς ξαναβρῆκε τὴν Αἰωνιότητα,
 χωρὶς νάχει τίποτ' ἄλλο ν' ἀποκαλύψει, παρ-
 εχτὸς πὼς δὲ βριακόμαστε στὸν κόσμο!
 Ἔνας ἄνθρωπος μονάχα, μέσα στὸ γέλιο,
 στὸν καπνὸ, στὰ ποτήρια τῆς μύρας,
 σ' ὄλα αὐτὰ τὰ ματογυάλια καὶ σ' ὄλες
 αὐτὲς τὶς βρωμερὲς γενειάδες,
 ἕνας μονάχα κύτταξε αὐτὸ τὸ παιδί καὶ
 κατάλαβε ποῖος ἦταν.
 Κύτταξε τὸ Ρεμπώ, καὶ ξόφλησε πιά γι' αὐ-
 τὸν ἀπὸ κείνη τὴ στιγμή
 ὀλόκληρος: «Σύγχρονος Παρνασσός» καὶ τὸ
 μαγαζὶ μαζί ποὺ σκαρώνοντας
 ἐκεῖνα τὰ σοννέτα ποὺ ξεκινᾶνε μονάχα τους
 σὰν μουσικὰ κουτιά καὶ ταμπακέρες κουρ-
 διασμένες.
 Δὲν ψηφᾶει πιά τίποτε γιὰ τίποτε, τάσπασε
 ὄλα! οὔτε κἀν τὴ γυναικούλα του ποὺ
 τὴν ἀγαπάει,
 τοῦ φτάνει νὰ βρίσκεται μαζί μὲ τοῦτο τὸ παι-
 δί καὶ νὰ προσπαθῆ ν' ἀκούει τί λέει μέσα
 στὰ ὄνειρά του καὶ τὶς βλασφημίες του.
 Ἄπ' ὅ,τι λέει, ζήτημα εἶναι ἂν καταλαβαίνει
 τὰ μισά, ἀλλ' αὐτὰ τὰ μισὰ τοῦ ἀρκοῦνε.
 Ὁ ἄλλος, κυττάει κατὰ πέρα μὲ τὸ γαληνὸ
 του βλέμμα, ἄθωος γιὰ ὄλο τοῦτο τὸ θῦ-
 μα ποὺ σέρνει πίσω του.
 Ἀδύναμε Βερλαῖν, κάθου τώρα μονάχος
 σου, γιατί δὲν μπορεῖς νὰ τραβήξεις πιὸ
 πέρα.
 Ὁ Ρεμπώ φεύγει, δὲ θά τὸν ξαναδῆς πιά,
 κι' ὅ,τι ἀπομένει ἀπὸ σένα σωριασμένο
 σὲ μιὰ γωνιά,
 ἀφρίζοντας, μισότρελλο καὶ σκάνδαλο γιὰ
 τὴ δημόσιαν ἀσφάλεια,
 φροντίσαν οἱ Βέλγοι καὶ τὸ περιμάζεψαν καὶ
 τόκλεισαν μέσα σὲ μιὰ φυλακὴ ἀπὸ
 τοῦβλα.

Μονάχος. Βρίσκεται σὲ κατάσταση ἀπόλυ-
 τῆς κατάπτωσης, δὲν εἶναι κύριος τοῦ
 ἑαυτοῦ του.
 Ἡ γυναῖκα του τοῦ κοινοποιεῖ μιὰ ἀπόφαση
 περὶ διαζυγίου.
 Τὸ Καλὸ Τραγοῦδι τραγουδήθηκε, ἡ μέτρια
 εὐτυχία δὲν ὑπάρχει πιά.
 Ἔνα βῆμα πέρα ἀπ' τὰ μάτια του βρίσκεται
 πιά μονάχα ὁ τοῖχος, κι' αὐτὸς γυμνός.
 Ὁξω, ὁ κόσμος ποὺ τὸν ἀπόπεμψε, κι' ἀπὸ
 μέσα, ὁ Παῦλος Βερλαῖν
 ἡ πληγὴ καὶ ἡ γεύση μέσα του τῶν πραγ-
 μάτων ἐκείνων ποὺ εἶναι διαφορετικὰ
 ἀπὸ τ' ἀνθρώπινα.
 Τὸ παραθύρι ἐκεῖ ψηλά εἶναι τόσο μικρο-
 σκοπικόν, ποὺ δείχνει μόνο τὸ γαλάζιον
 οὐρανόν,
 ἀπ' τὸ πρῶν ἴσαμε τὸ βράδυ κάθεται καὶ
 κυττάζει τὸν τοῖχον:

κυττάζει τὸ ἐσωτερικόν τοῦ τόπου αὐτοῦ παρ'
 βρίσκεται καὶ ποὺ τὸν φυλάει ἀπ' τοὺς
 κινδύνους,
 αὐτοῦ τοῦ φρουρίου ποὺ μὲ χάρη του ὄλον
 κληρὴν ἢ ἀνθρώπινη δυστυχία σφογγίζε-
 ται, ρουφιέται,
 ποτισμένος ἀπὸ αἷμα καὶ πόνον σὰν τὸ σεν-
 τόνι τῆς Βερονίκης.
 Ὁσπου νὰ σχεδιασθῆ ἐπὶ τέλος αὐτὴ ἡ
 εἰκόνα κι' αὐτὴ ἡ μορφή ποὺ ἐπικαλεῖται,
 ἀπὸ τὰ βάθη τῶν ἐποχῶν ξανακυλώντας
 μπροστὰ στὸ χαμένο του βλέμμα
 τὸ στόμα αὐτὸ ποὺ σωπαίνει καὶ τὰ μάτια
 λίγο λίγο ποὺ τὸν κυττάζουν.
 Ὁ περίεργος ὁ ἄνθρωπος λίγο λίγο ποὺ γί-
 νεται ὁ Θεός μου κι' ὁ Κύριός μου,
 ὁ Ἰησοῦς, πιὸ κρυμμένος κι' ἀπ' τὴ ντροπὴ,
 ποὺ τοῦ δείχνει καὶ τοῦ ἀνοίγει τὴν
 Καρδιά Του.

Κι' ἂν ἀποπειράθης νὰ λησμονήσης τὴ συμ-
 φωνία ποὺ ἐκλείσες αὐτὴ τὴν ὥρα,
 ἔλειπεν Βερλαῖν, ποιητὴ, πολὺ ἀδέξια τὰ
 καταπαύστηκες.
 Αὐτὴ τὴν τέχνη νὰ κυκλοφορεῖ κανεὶς ἀξιό-
 τιμα συζώντας μὲ ὄλες του τὶς ἀμαρτίες:
 σὰ νὰ μὴν ὑπῆρχαν, μιὰ καὶ τὶς βαστάμε
 κρυφές,
 αὐτὴ τὴν τέχνη ποὺ μᾶς βολεῦει σὰν τὸ
 κερὶ ποὺ συγκολλᾷ τὸ Εὐαγγέλιο μὲ τὸν
 κόσμον,
 πὼς τὰ κατάφερες καὶ δὲν τὴν ἔμαθες, βρω-
 μερὲ γεροσακαράκα!
 Λαίμαργε, πὼς τὸ κρασί στὸ ποτήρι σου
 βγήκε τόσο λιγοστό, καὶ τόσο βαθὺ τὸ
 κατακάθι!
 Τὸ ἕνα δαχτυλάκι οἰνόπνευμα καὶ τὴν ψεύ-
 τικὴ ζάχαρη στὸ ποτήρι σου,
 Πὼς βιάζοσουν νὰ τὰ καταπιῆς, γιὰ νὰ
 φτάσης μιὰ ὥρα ἀρχήτερα στὸ φαρμάκι!
 Τὶ σύντομη παρουσία ἦταν ὁ κάπελας
 μπροστὰ στὸ νοσοκομεῖο!
 Τὶ σύντομη ἢ λυπητερὴ ἀσωτεία μπροστὰ
 στὴν στέρεα θεμελιωμένη πενία
 τόσο μεγάλη, εἴκοσι χρόνια σουρνάμενη
 στὶς λατινικὲς συνοικίες, ποὺ κατάντησε
 σκάνδαλο στὰ μάτια ὄλωνων,
 στέρηση γῆς κι' οὐρανοῦ, στέρηση τῶν ἀν-
 θρώπων, στέρηση τοῦ Θεοῦ!
 Ὁσότου, αὐτοῦσιό τὸ κέντρο τοῦ παντός,
 ἀξιώθηκες νὰ τὸ δαγκώσης,
 νὰ τὸ δαγκώσης, καὶ νὰ πεθάνης ἐκεῖ πάνω,
 σύμφωνα μὲ τὸν κανόνα σου,
 σ' ἐκεῖνο τὸ δωμάτιο τῆς πόρνης, προύμυτα,
 μὲ τὸ πρόσωπο κατὰ γῆς
 τόσο γυμνός, κατὰ γῆς, ὅσο καὶ τὸ μωρὸ
 ποὺ βγαίνει ὀλόγυμνο ἀπ' τὴν κοιλία τῆς
 μάνας του.

Β. ΑΥΤΟΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΠΙΔΕΧΕΤΑΙ ΑΛΛΗ ΜΕΙΩΣΗ

Ὁ γαῦτης ποὺ τὸν παράτησαν στὴ στεριά
 καὶ ποὺ εἶναι ὀχληρὸς στὴν ἀστυνομία,

έφοδιασμένος μὲ δυὸ δεκάρες καπνὸ, τὸ ποινκὸ του μητρῶο ἀπὸ τὸ Βέλγιο καὶ τὸ διαβατήριό του γιὰ τὸ Παρίσι.
 Ναυτικός ἀπὸ δῶ κι' ἐμπρὸς δίχως τὴ θάλασσα, ἀλήτης σ' ἓνα δημόσιο δρόμο δίχως χιλιόμετρα,
 διαμονή, ἀγνωστος, ἐπάγγελμα, οὐδέν...
 «Βερλαίν Παῦλος, λόγιος»,
 κάνει στ' ἀλήθεια στίχους ὁ δύστηνος, ποὺ ὁ Ἀνατόλ Φράνς δὲν τοὺς κρίνει διόλου τρυφερά:
 σὰν καταπιάνεται κανεὶς νὰ γράφει γαλλικά, τὰ γράφει γιὰ νὰ τὸν καταλαβαίνουν. Εἶναι ὡστόσο ὁ ἄνθρωπος ἔτσι ἀστείος μὲ τὸ ἀλύγιστο πόδι του, ποὺ τὸν περιέγραψε σ' ἓνα του μυθιστόρημα.
 Τὸν κερνᾶνε καμμιά φορά κανένα ποτηράκι, οἱ φοιτητὲς τὸν ἔχουν γιὰ δόξα τους.
 Ἄλλὰ ὅ,τι γράφει, τὰ διαβάσεις καὶ συγχύζεσαι, ἀηδιάσεις,
 γιὰτὶ συχνὰ ἔχουν δεκατρεῖς συλλαβές, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔχουν νόημα.
 Ἀσφαλῶς δὲν πρόκειται ποτέ του νὰ πάρῃ τὸ ἔπαθλο Archaon - Despréousses, οὔτε θὰ τοῦ ἀπονείμῃ, ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς ποὺ βρίσκεται, τὸ βραβεῖο τῆς ἀρετῆς ὁ κ. De Montyon.
 Τοῦτος εἶναι ὁ ἐρασιτέχνης, τὸ κορόϊδο ἀνάμεσα στοὺς ἀναγνωρισμένους ἐπαγγελματίες.
 Ὅλοι τοὺς τοῦ δίνουν καλὰς συμβουλές: ἂν φοβάει τῆς πείνας, τὸ λάθος εἶναι δικό του.
 Δὲ θὰ ἀφήσουν νὰ τοὺς τυλίξῃ τοῦτος ὁ ἀπατεώνας τῆς παραλίας.
 Τὸ χρῆμα, ὄσα ὄσα νὰ τὸ πάρουν οἱ Κύριοι Καθηγητὲς
 ποὺ ἀργότερα θ' ἀναλύουν τὸ ἔργο του ἀπὸ τὴν ἔδρα τους καὶ θὰ τιμηθοῦν μὲ τὴ Λεγεῶνα τῆς Τιμῆς.
 Ἐμεῖς οὔτε τὸν γνωρίζομε αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο οὔτε ξέρομε ποιὸς εἶναι
 Ὁ γέρο Σωκράτης φαλακρὸς κάτι μουρμουρίζει μέσα ἀπ' τὰ μπερδεμένα γένια του: γιὰτὶ ἓνα ποτηράκι κοστίζει πενήντα λεπτά καὶ χρειάζονται τουλάχιστον τέσσερα γιὰ νάρθη στὸ κέφι:

Ἄλλὰ προτιμᾷ πάλι νᾶναι μεθυσμένος παρὰ νὰ μοιάζῃ μὲ ὁποιοδήποτε ἀπὸ μᾶς.
 Ἰατὶ ἡ καρδιά του εἶναι σὰ φαρμακεμένη, ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ τὸν διέφθειρε ἐκείνη ἡ φωνὴ ἡ γυναικεία, ἡ παιδιαστικὴ—εἴτε φωνὴ ἀγγέλου, ποὺ τοῦ μιλοῦσε μέσα στὸν παράδεισο!
 Ἄς κρατήσῃ τὴ δόξα του ὁ Catulle Mendès κι' ὁ Sully Prud'homme, ὁ μεγάλος ποιητής.
 τοῦτος ἐδῶ δὲ στέργει νὰ δεχθῇ τὴ χάλκινη πατέντα του οὔτε τ' ὠραῖο πηλίκιο.
 Ἄς κρατᾶνε οἱ ἄλλοι τὴν ἡδονὴ συνδυασμένη μὲ τὴν ἀρετὴ τους, τίς γυναῖκες, τίς τιμές καὶ τὰ τοιγάρρα!
 Τοῦτος ἐδῶ κοιμᾶται ὀλόγυμνος σὲ μιὰ τρώγλη, καὶ γιὰ ὄσα ἀδιαφορώντας σὰν τᾶταρος,
 Ξέρει τὸν κάθε κάπελα μὲ τὸ μικρὸ του τ' ὄνομα, στὴν κλινικὴ βρίσκεται σὰ στὸ σπίτι του,
 ἀλλὰ εἶναι πολὺ προτιμότερο νὰ πεθάνῃ, παρὰ νὰ εἶσαι σὰν τούτῃ τὴ φάρα τῶν ἀνθρώπων.
 Ἄς δοξάσομε λοιπὸν ὄλοι μὲ μιὰ φωνὴ τὸν Βερλαίν, τώρα ποὺ μᾶς λένε πὼς πέθανε. Τὸ μόνο ποὺ τούλειπε ἦταν ὁ θάνατος, καὶ τὸ πῶς ἀπροσδόκητο εἶναι
 ποὺ ὄλοι μᾶς καταλαβαίνομε τοὺς στίχους του, τώρα ποὺ οἱ δεσποινίδες μᾶς τοὺς τραγουδοῦν, μὲ μουσικὴ
 ποὺ μεγάλοι συνθέτες γράφανε γι' αὐτούς, ποικιλμένη μὲ κάθε λογῆς ἀρχαγγελικὲς συνοδεῖες.
 Ὁ γέροντας στὴν παραλία ἔφυγε· ξαναμπήκε στὸ καράβι ποὺ τὸν εἶχε ἄλλοτε παρατήσῃ
 καὶ ποὺ τὸν πρόσμενε σὲ τοῦτο τὸ μαῦρο λιμάνι, κι' ἐμεῖς δὲν νοιώσαμε τίποτε, τίποτε παρὰ νὰ παφλάζῃ τὸ μεγάλο πανὶ καθὼς φούσκωνε, καὶ νὰ σκίζεται ὁ ἀφρὸς μὲ θόρυβο ἀπὸ μιὰ γερὴ πλώρη,
 τίποτε, παρὰ μιὰ φωνή, σὰν τὴ φωνὴ γυναικας, ἢ παιδιοῦ, ἢ ἀγγέλου ποὺ φώναζε: Βερλαίν! μέσα στὴν καταχνιά.»

Τ. Κ. ΠΑΠΑΤΖΩΝΗΣ

Τ Ε Λ Ο Σ

